O operă „altfel”

(Grigore Constantinescu – 16 februarie 2009)

Pelleas și Melisande, Tristan și Isolda, Romeo și Julieta, Orfeu și Euridice, iată într-o recurență temporală, teatrală și operistică câteva cupluri care păstrează o rată maximă de popularitate în afecțiunea publicului. Prin valoarea lor poetică, sentimentală, tragică sunt, totodată, cupluri care incită creatori de toate orientările, stilurile, epocile - regizori, muzicieni, coregrafi, interpreți.

De curând, revine în spectacol la Teatrul Bulandra povestea lui Orfeu și a Euridicei sale, narațiune ce păstrează ca ideatică legendara imagine a fiului muzelor, în trecutul îndepărtat unul dintre primii artiști ai muzicii create și cântate. Numărul spectacolelor musical-scenice inspirate de această legendă este foarte mare, aproape de 50 de opere au „populat” scenele baroce de operă cu titluri și semnături celebre, de la Monteverdi la Gluck sau Respighi sau Orff etc.

Pentru spectacolul prezentat în cadrul programului „Bulandra per musica”, a apărut proiectul unei noi repovestiri a legendei, cu care se încheie ciclul „Trilogia dragostei” al lui Alexandru Darie. Nu cunosc cine a avut primul ideea cu Orfeu, dar probabil că ea vine din partea compozitorului Adrian Enescu, dornic să realizeze o formulă sonoră alcătuită din variațiuni pe capodopera lui Gluck. Variațiunile acestea au o linie ce dă „ocol” temelor musicale celebre plasând, între reperele unor cvasi-citate ale muzicii originale, inserturi ce au menirea de liant, de comentariu sau ambianță sonoră, ipostaze imaginate cu abilitate de armonist, orchestrator, coralist de către compozitor. Reperele stricte – vocea de altist sau altistă pentru Orfeu (Florentina Onica), vocalizarea concertantă belcantistă a Euridicei (Raluca Oprea), momente corale (Corul „Acoustic” condus de Tiberiu Jinga) coloana sonoră (Orchestra de cameră Metropolitan, dirijată de Tiberiu Soare) – seamănă cu apariții onirice după vizitarea unui muzeu. Spectacolul este o experiență profitabilă (pentru public), ce include un procent de experiment (pentru creatorii) sau invers, căreia i-am cere însă o dramaturgie mai explicită. Tocmai aici, întâlnirea cu regia lui Alexandru Darie șovăie pe un drum în care stilul baroc se confundă cu miscellanea. Spectacolul merge astfel în linie dreaptă, cu podoabe de tot felul, între cele două momente tragice ale Euridicei și morții ei repetate. Desigur, mișcarea proprie „teatrului dans”, interpretarea gestuală a actorilor și cea vocală a cântăreților, posibilul balet neo-baroc în spațiul scenografic-proiecție (decoruri și costume Octavian Neculai, imagini Daniel Gontz) sau coruri „în deplasare”, toate par să dăinuiască pe un peron de unde nu pleacă trenul decât la semnul regizorului. Un semn în care, afară de fantezia ce îl caracterizează pe Alexandru Darie, totul se condimentează cu diverse aluzii la inutilități.

Este această producție realizată în colaborare cu Studioul experimental „Ludovic Spiess”, al Operei Naționale, ceea ce ne-am dori la reluarea uneia dintre istoriile iubirilor celebre? Pornind de la un sfârșit fericit, cu Euridice mireasă (!) și refăcând traseul până la tristul început, avem multe motive să fi așteptat altceva.